

RYNEK DRZEWNY

ORGAN DLA HANDLU I PRZEMYSŁU DRZEWNEGO

OFICJALNY ORGAN GIEŁDY DRZEWNEJ W BYDGOSZCZY, OFICJALNY ORGAN ZWIĄZKU PRZEMYSŁOWCÓW DRZEWNYCH W POZNANIU, OFICJALNY ORGAN KURSU HANDLU DRZEWEM W BYDGOSZCZY.

WYCHODZI W PONIEDZIAŁKI, ŚRODY I PIĄTKI.

PRZEDPŁATA na wrzesień 1928 r. wynosi w Poznaniu przy odbiorze w ekspedycji 4,75 złote. Na pocztach 5,09 złote. Pod opaską wprost z ekspedycji w kraju i w wolnym mieście Gdańsku 5,50 złote. Pod opaską za granicą (oprócz Gdańska) 6,60 złotych. Numer pojedynczy kosztuje w Poznaniu w Ekspedycji 40 groszy. Z przesyłką pocztową w kraju i w wolnym mieście Gdańsku 45 groszy. Zagranicą 50 groszy.

Redakcja, Administracja i Ekspedycja
„RYNEKU DRZEWNEGO”
Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 1520.
DRUKARNIA:
Poznań, Wielkie Garbary 20. Nr. telefonu 3406.
Konta bieżące: P. K. O. 206377 — Bank Handlowy w Warszawie Oddz. w Poznaniu — Bank Przemysłowców
Poznań — Bank Pozn. Ziemstwa Kredyt. w Poznaniu.

OGŁOSZENIA. Za tekstem 2 gr. od miejsca milimetr. (strona czterolamowa). W tekście zaś lub przed tekstem 35 gr. od miejsca milimetr. (strona dwulamowa).
OGŁOSZENIA. Z tabelkami o 30 procent więcej. Przy większych i kilkakrotnych ogłoszeniach stosowny rabat. Dla poszukuj. posad przy jednorazowym ogłoszeniu 30 proc., przy dwurazowym 40 proc. i przy trzyrazowym 50 proc., rabatu. — Każda nowa podwyżka obowiązuje wszystkie już przyjęte ogłoszenia od dnia — zmiany cen bez uprzedniego zawiadomienia. —

Przedruk dozwolony tylko za podaniem źródła (Rynek Drzewny w Poznaniu).

„STANDARD“ Ochrona kotłów

Samoczynnie czyści kotły parowe z osadów kamiennych.

Ostatnia referencja: 978

MŁYN ZIEMIAŃSKI Spółka Akcyjna Poznań, dn. 28. sierpnia 1928.

W Pan Janusz Smolbowski reprezentant f-y W. Hain HAMBURG-POZNAŃ.

„Standard“ ochronę kotłów stosujemy w przedsiębiorstwie naszym regularnie, począwszy od września 1927 r. z bardzo dobrym wynikiem. Ostatnio po otwarciu jednego z kotłów o 115 m² powierzchni ogrzewalnej, przekonaliśmy się ponownie o skuteczności tegoż środka, nie natrafiliśmy w kotle na żadne osady kamienia. Stwierdziliśmy jedynie niewielkie ilości mialu. Oczyszczenie kotła zabrało nam jeden dzień czasu. — Pragnąc „Standard“ w dalszym ciągu stale stosować prosimy niniejszem o wysyłkę potrzebnej ilości na okres półroczny do dwóch kotłów o 230 m² pow. ogrz. łącznie.

Z poważaniem

Młyn Ziemiański Sp. Akc. (—) Prymka (—) Bredow
Prospekty na żądanie.

W. HAIN, HAMBURG-POZNAŃ.
G. P. J. Smolbowski, Poznań, Św. Józefa 5. Tel. 2594.

Jeszcze w sprawie wywozu papierówki.

Już nie skalą arytmetycznej progresji lecz niemal geometrycznej z miesiąca na miesiąc wzrasta wywóz z Polski drewna papierniczego na rynki zagraniczne, — już nie pojedyncze głosy, wzgl. zrzeczenia, lecz ogół społeczeństwa winien uderzyć w dzwon alarmowy i wezwać czynniki gospodarcze do wzniesienia wału ochronnego przeciw odpływowi papierówki z kraju.

Nie czas teraz na próżne medytacje i wyciąganie bezpłodnych wniosków, z których nie wynika istota faktu, jakim jest nieracjonalna, bo nadmierna eksploatacja drewna papierniczego.

Pogląd, jaki niestety do dziś dnia utrzymuje się, że możemy bez uszczerbku dla substancji, rąbać i wywozić papierówkę w ilości, wykazującej taką właśnie progresję, jest niedorzecznym i ze wszechmiar szkodliwym anachronizmem gospodarczym.

Bilans zestawienia łącznej masy rocznego przyrostu odnośnych sortymentów i łącznej ilości wywo-

żonej papierówki wyraźnie wykazuje bierne saldo i to w znacznej wysokości.

Cóż na to czynniki miarodajne?

Czy dążąc, by ściągnąć do kraju kapitał zagraniczny w formie należności za surowiec papierniczy, mamy obrać kierunek, wiodący na manowce gospodarcze?

Czy wreszcie taki sposób zasilania krajowego rynku pieniężnego obcym pieniądzem jest skutecznym przeciwdziałaniem drożyznie kredytu zagranicznego?

Trzeba w końcu sobie uświadomić, że ustawiczne wyciąganie ręki, by otrzymać drogo oprocentowane zagraniczne kapitały, czyni z nas coraz to bardziej poważnego dłużnika i przez to nadmiernie obciążamy swój bilans płatniczy.

Nam należy przede wszystkim poświęcić nieco więcej uwagi i bardziej troszczyć się o wyrobienie własnego kapitału z rodzimych dóbr naturalnych, wtenczas tylko znikną, raz po raz ukazujące się, widma przesilen gospodarczych i finansowych.

Tak znaczny rozwój eksportu papierówki zmusza sceptycznie zapatrywać się na przestrzeganie przez właścicieli drzewostanów ustaw o zagospodarowaniu lasów i nasuwa pytanie, czy wogóle nasze ustawodawstwo leśne jest kompletne i czy władze ochrony lasów w ich dotychczasowym składzie są w stanie sprostać swemu zadaniu?

Żeby przedstawić sobie w jakim stopniu postępuje zwiększenie wywozu papierówki na obce rynki, wystarczy przejrzeć statystykę eksportu choćby za czas maj — lipiec r. bież.

W maju wywóz tego sortymentu wynosił ogółem ok. 56.952 t., z czego do Niemiec odeszło ca 49.737 t. to zn. ok. 82 proc. łącznego tonażu, do Czechosłowacji — 5.142 t. Statystyka porównawcza wykazuje: I—V. 1927 r. — 416.374 t, I—V. 1928 r. — 395.477 t.

W czerwcu obraz eksportu przedstawia się nieco inaczej: Ogółem wywieziono 85.903 t., przytem Niemcy odebrały około 83.291 t. (nieco mniej niż 97 proc.), Czechosłowacja — 1.282 t. Statystyka porówn: I—VI. 1927 r. — 884.900 t., I—VI. 1928 r. — 481.380 t.

Lipiec daje niemal rekordowy wzrost, bowiem ogółem wywieziono ok. 154.927 t., z tego na Niemcy przypada 149.717 t., na Czechosłowację — 4.395 t., na Szwajcarię — zaledwie 60 t. W lipcu więc Niemcy (przew. Prusy Wsch.) odebrały przeszło 96 proc. ogólnej ilości.

Niemniej jest ciekawą statystyką porównawczą za czas styczeń — lipiec: I—VII. 1927 r. — 625.229 t.,

I—VII. 1928 r. — 636.307 t., a zatem za ten okres czasu b. r. ilość wywiezionej papierówki przekroczyła tonaż eksportowy tegoż artykułu w analogicznym okresie czasu roku ub., o 11.078 t.

W pierwszej połowie 1927 r. definitywnie nie istniały jeszcze ustawy ochronne i powszechnie stwierdzono, że eksport drewna dokonywał się kosztem naruszenia (to poważnego) substancji leśnej, w pierwszym półroczu 1928 r. obowiązują już nowe ustawy leśne, władze Ochrony Lasów rozszerzyły swą działalność, a mimo to eksploatacja i wywóz papierówki wzmożł się.

Czyżby w Polsce odkryto nowe tereny leśne z tak znacznym odsetkiem drewna papierniczego?

Obecnie trudne położenie w przemyśle papierniczym jest wywołane ostrą konkurencją ze strony zagranicznych papierni, które swą produkcję z polskiego surowca w coraz to większej ilości zbywają na naszym rynku i to właśnie te papiernie, które najczęściej sprowadzają surowca z Polski.

I tu dajemy głos statystyce: w maju r. b. import papieru i wyrobów z niego wynosił ok. 6.070 t., eksport — 1.662 r., w czerwcu, import — 7.389 t., eksport — 1.046 t., w lipcu, import — 7.995 t., eksport — 1.590 t.

W grze o zdobycie dla siebie polskiego konsumenta, zagranica posiada atut wielkiej wagi — jest nim kredyt udzielany odbiorcom; na tem polu krajowy przemysł papierniczy nie może skutecznie współzawodniczyć z zagranicą, stąd systematycznie zwiększający się przywóz do Polski obcej produkcji.

Lecz nie tylko na tem polega przewaga siły ekspansywnej zagranicznego przemysłu papierniczego, niemniej ważną rolę odgrywa cena surowca.

Ostatnie ceny na papierówkę, wskutek znacznego popytu na ten sortyment ze strony kupców zagranicznych i krajowych, uległy pewnejwyżce i wahają się w granicach 28—30 zł. za mp. loco wagon stacja załadowcza, co utrudnia nabycie surowca papierniom krajowym, które nie oszczędził ostry brak kapitału obrotowego, jaki zapanował we wszystkich niemal dziedzinach przemysłowych.

Ponieważ kwestja kredytu dla przemysłu w formie kapitału obrotowego, niewiadomo kiedy będzie rozwiązana, zresztą zależy to od szeregu czynników ekonomicznych, które bodaj czy ujrzą światło dzienne w tym jeszcze roku, przeto należałoby popierać rozwój poszczególnych gałęzi przemysłu narodowego innymi ul-

gami, w danym wypadku, stworzyć przemysłowi papierniczemu dogodne warunki nabycia surowca w takiej ilości na jaką jest faktyczne zapotrzebowanie, a przede wszystkim skierować ster polityki wywozowej na drogę normalizacji, t. zn. tylko eksportować nadwyżkę jaka pozostaje z racjonalnej eksploatacji po zaspokojeniu lokalnych potrzeb i tym sposobem uniknąć groźnych konsekwencji wynikających z nadmiernego zużycia substancji leśnej.

GUSTAF THUNBERG

Odpowiedź na art. umieszcz. w Nr. 86 i 87 Ryn. Drz.

(Na marginesie sprawozdania Komisji Ankietowej.
Sprawa traków krajowego wyrobu).

Sz. Autor artykułu w „Rynku Drzewnym“ Nr. 86 z dnia 3. sierpnia b. r. krytykuje „Sprawozdanie Komisji Ankietowej“, dotyczącej wydajności traków, zarzucając „Komisji“, że świadomie podała cyfry, wykazujące wydajność traków w tym duchu, aby obniżyć rzeczywistą wartość traków krajowego wyrobu, a firmom zagranicznym ułatwić sprowadzanie traków ich produkcji, a następnie wywalczyć ulgi celne.

Dalej twierdzi Szan. Autor, że cyfry, dotyczące wydajności traków, umieszczone w „Sprawozdaniu Komisji Ankietowej“ (tom IV. „Drzewo“ na str. 75) są bardzo powierzchowne, a tem samem niedokładne, jakie mogą być wyzyskane przez obcych agentów dla oszołomienia klienteli.

Czytając te artykuły, ma się wrażenie, jakoby „Komisja“ przy opracowaniu sprawozdania, starała się osiągnąć dla traków krajowego wyrobu jak najniekorzystniejsze rezultaty i w tym celu skonstruowała sprawozdanie, podając fałszywe cyfry, nie chcąc lub nie umiając zestawień zebranego materiału ankietowego.

Stwierdzam, że mniemanie autora ani w jednym, ani w drugim wypadku nie zgadza się z prawdą, ponieważ komisja zbadała 146 tartaków, (patrz str. 69 „Sprawozdania“) bądź bezpośrednio na miejscu, bądź w drodze kwestionariuszy i na mocy tego „Sprawozdanie“ opracowała. Autor zaś, chcąc zbić sprawozdanie, powinien podać dowody, a nie ogłaszać swoje bezpodstawne twierdzenia.

Przyznaję Autorowi, że Komisja niezbadła dokładnie, które traki pracują wydajniej, krajowe czy

Organizacja zjednoczenia spławu Finlandji i Skandynawji*).

Stan spławnych dróg w Finlandji i Skandynawji oraz ich urządzeń zasługuje na specjalną uwagę.

Należy zaznaczyć, że w krajach tych, jak zresztą i w innych państwach, specjalna spławna literatura nie jest bogata, lecz w każdym razie — daje ona pogląd jakie zabiegi doprowadziły do ulepszenia spławnych dróg i do zniżenia wartości procesu spławnego.

Według dokładności opracowania prawodawstwa o spławie, Szwecja i Norwegja wyprzedziły Finlandję.

Prawodawstwo, normujące spław w tych krajach ma swój początek w drugiej połowie ubiegłego stulecia.

Chociaż rzeczywistość znacznie wyprzedziła powstanie odnośnego prawodawstwa, to jednak przyjęte prawa okazały się na tyle życiowymi, że zachowały się przez przeciąg dziesiątków lat zupełnie niezmiennymi i dawały zupełnie zadawalające rezultaty.

Według danych szwedzkich czasopism, spławne drogi tego kraju zostały doprowadzone do takiego

stanu, że ogromna większość „gnijących milionów“ w poszczególnych masywach leśnych, które uważano za niedostępne, zostały wykorzystane dzięki skróceniu dróg zwózki siłą fizyczną i zużytkowaniu najtańszego rodzaju transportu-spławu oraz ulepszeniu jego warunków.

I rzeczywiście, gdy się n. p. patrzy na ostatnią mapę Szwecji, ilustrującą jej urządzenia komunikacyjne, to widocznem jest, że arterje te, przenikają do samej głębi tych lasów i bardzo często o tyle zbliżają się do nich, że długości dróg dowozu do spławu siłą fizyczną są minimalne.

Jeżeli wziąć pod uwagę opis poszczególnych spławnych dróg, gdzie jest wzmianka, że rzeczka, która w górnym swym biegu, przy jej badaniu — posiadała 1—2 m szerokości, robi się następnie spławną na całej swej długości, co czasem idzie w parze z kopaniem kanałów i t. p. technicznymi urządzeniami, to powstaje dokładny obraz tych kolosalnych prac, jakie się tam przeprowadza.

Zasadniczem momentem prawodawstwa krajów skandynawskich jest danie możności zainteresowanym w spławie organizacjom jak również poszczególnym osobom, przeprowadzania prac celem ulepszenia tych

*) A. Wieriesow „Lasopromyslennoje Dielo“ Nr. 7 za rb.

zagraniczne. Celem dokładnego zbadania wydajności poszczególnych traków konieczne jest próbne tarcie różnych fabrykatów na jednym i tym samym miejscu i placu w możliwie jednakowych warunkach, na tym samym materiale i przed tą samą komisją. Próby takiej, o ile mi wiadomo, nie przeprowadzono.

Takiego badania komisja nie mogła przeprowadzić, gdyż prawdopodobnie nie rozporządzała odpowiednimi środkami i była zmuszona ograniczyć się do badań na miejscu i zeznaniami właścicieli tartaków. Materiał taki nie może stanowić dokładnych podstaw do rzeczywistych wyników, może jednak zbliżyć do rzeczywistych rezultatów, przy rzeczowym opracowaniu, co też „Komisja” uczyniła.

Autor twierdzi, że wydajność traków zależy od czynników, które określa w swych punktach; zaznaczam, że poza tymi punktami wydajność jest zależną jeszcze od szeregu innych warunków jak, temperatury, spławionego lub niespławionego drzewa, różnego rodzaju wzrostu drzewa tego samego gatunku, ciężaru mas obrotowych traku, szybkości obrotów, a wszczególności od użebienia, grubości i jakości pił, prawidłowego ostrzeżenia i szrankowania pił, sprawna wymiana i t. p.

W drugim artykule „Rynku Drzewnego” Nr. 87 z dnia 6. b. m. przechodzi Autor do omówienia wydajności traków Bolindera, które według dzieła inż. Piesockiego „Liesopilnoje Dieło, Leningrad 1924 r.”, nie mają tej wydajności, jaką stwierdziła „Komisja”, że do cyfr, podanych w „Sprawozdaniu” należy się odnieść z dużą rezerwą. Autor podaje wyniki poczynione przez inż. Piesockiego i uważa je dla siebie za miarodajne, pomijając uwzględnienia przez siebie postawionych punktów. Gdzie pozostały te ostre warunki, których „Komisja” nie miała uwzględnić, a które i Autor u Piesockiego nie uwzględnił.

Natomiast Autor opiera swoje twierdzenia na próbach, poczynionych przez inż. Piesockiego i podaje w przykładzie I, że w tartaku nad Wołą na traku Bolindera o szerokości ramy 830 mm, skoku 500 mm i 224 obrotach na minutę przetarło w $\frac{3}{4}$ minuty jeden kłoc świerkowy 8.520 mm długości, 242 mm średnicy. Jeżeli powyższe dane mają służyć za podstawę do wydajności, to powinien Autor podać grubość przecieranych desek, co jest bardzo ważne, specjalnie przy tej jednostce, jaką jest jedna kłoda. Autor wprawdzie mówi o deskach, ale deski mogły

mieć tak 13 mm jak i 40 mm grub., pierwszy i drugi wymiar oznacza deski, lecz gdy przy 13 mm deskach potrzebuje się 18—20 pił, to przy 40 mm deskach tylko 6—7 pił. Każdy tartacznik winien wiedzieć, że przy tarcu desek, a tarcu bali jest przy nastawianiu posuwu wielka różnica, co na wydajność ogromnie oddziałuje.

Zaznaczam, że traki Bolindera o szerokości ramy 830 mm, skoku 500 mm, mają 250—275 obrotów na minutę, a nie 224 jak podaje Autor. Traki Bolindera o 224 obrotach nie istnieją. O ile Autor poda typ traku, mogę mu dokładnie podać, ile obrotów ten trak powinien robić na minutę, aby osiągnąć tą, przy konstruowaniu traku przewidzianą wydajność, ale wtenczas nie można uważać osiągnięte rezultaty za rekordowe. Mogę zatem przypuszczać, że w rzeczywistości osiągnięte rezultaty mogły być o 10—20% wyższe.

Cyfra 9660 m³ ma stanowić teoretyczną roczną wydajność. Po przeliczeniu cyfr 0,075 x 60 x 8 x 260 okazuje się, że cyfra ta winna wynosić 9360 m³, a nie 9660 m³. Takie małe błędy rachunkowe nie budzą zaufania i do innych cyfr, których przeliczyć nie można. Autor podaje kilka mniej lub więcej błędnych cyfr i mówi: „że to jest teoretyczna wydajność”, a w rzeczywistości, wobec koniecznych i nieuniknionych remontów, dzienna produkcja będzie co najmniej o 10—20% mniejsza, nie przewyższająca średnio 60—80% największej teoretycznej wydajności produkcyjnej. Co to jest cokolwiek? cokolwiek może oznaczać 2—5%. W szwedzkich tartakach, gdzie dla każdego traku prowadzi się dokładną statystykę, obliczono, że na przeszkody w ruchu, jak zagrzenie łożysk, natrafianie na gwoździe, reperacja, etc., odlicza się 2—5%, a nie jak Autor twierdzi 20—50%. Na podstawie tych cyfr obniża Autor rzeczywistą, przez siebie podaną wydajność i mówi, że wydajność traku Bolindera waha się w granicach 5800—7600 m³ w 20 dniach 8 godz. pracy.

W drugim przykładzie są już cyfry 11230—14600 m³, więcej do rzeczywistych, w Szwecji osiągniętych rezultatów zbliżone, które Autor otrzymał podczas próbnego tarcia na traku Bolindera o szerokości ramy 750 mm, skoku 500 mm i 200 obrotów na minutę. Traki Bolindera tej szerokości robią 290, a nie 200 obrotów na minutę, zatem zmniejszono znów obroty około 30%, na czem wydajność musiała ucier-

dróg, których wykorzystanie w naturalnym ich stanie jest trudne, lub nawet całkiem niemożliwe.

Należy przytem zaznaczyć, że w istniejących prawach i w codziennej praktyce kładzie się nacisk i urzeczywistnia się zasada przyciągania do tej sprawy właśnie tych, którzy są bezpośrednio zainteresowani spławem.

W takich warunkach, wszyscy ci co chcą opracowywać ustawy dla poszczególnych rzecznych basenów, ich części itp., mogą je przedkładać kompetentnym władzom do zatwierdzenia.

Jako podstawę do powyższej sprawy służy wyjaśnienie zagadnienia, czy możliwym jest urzeczywistnienie tych technicznych urządzeń, które są niezbędne dla spławu.

Trzeba zaznaczyć, że tylko w bardzo rzadkich wypadkach bywa to niemożliwym.

Przy rozwiązaniu zagadnienia o racjonalności urzeczywistnienia wspomnianych urządzeń technicznych, bierze się pod uwagę rolę, jaką odgrywają poszczególne czynniki ekonomiczne.

W rezultacie, ustala się suma rozchodów i amortyzacji urządzeń, a także koszty spławu jednostki masy drzewnej, spławianej po nowo wybudowanej drodze.

Jeżeli ta suma wyrazi się liczbami, nieprzekraczającymi kosztów innych rodzajów transportów i sprawa, według zdania przedstawicieli władz, okaże się rentowną, wtedy następuje ustalanie brzmienia ustaw.

W ustawie ściśle jest określano do jakich wodnych dróg ona się odnosi w jaki sposób i w jakim kierunku winno iść ulepszenie danej drogi wodnej, jak i w jakim terminie powinny być wykonane stałe urządzenia, oraz na kogo wkłada się obowiązek zachowywania w dobrym stanie odnośnej drogi wodnej.

Ci co korzystają z urządzonej drogi wodnej płaca temu, kto ją urządził.

Jeżeli koszta budowy drogi są wielkie, to wówczas rozkłada się je na kilka lub kilkanaście lat (nie więcej jednak jak na 20) i wynagrodzenie uiszcza się w postaci określonej sumy za każdą kampanję spławną, lub drogą pobierania pewnej kwoty od każdej spławionej jednostki, w zależności od korzystania z całej długości lub części danego spławu.

Przy zatwierdzeniu technicznych projektów i przedłożonych kosztorysów ustala się na cały przyszły okres czasu wysokość wszystkich opłat na poszczególnych odcinkach, które mają być pobierane za spławiane drewno.

(Ciąg dalszy nastąpi)

pieć. Gdy się uwzględni zmniejszone obroty i podniesie o 30% wydajność, wtenczas dojdzie się do rezultatów i do cyfr, które „Komisja“ zestawiała.

Chcąc zestawić błędną statystykę, można wzięść i poniżej 200 obrotów do próbnego tarcia, przez co się osiągnie jeszcze niższe rezultaty, ale wtenczas nie można ogłaszać, że na trakach Bolindera osiągnięto bardzo niskie rezultaty. Także i tutaj odstąpił Autor od tych ostrych punktów, które dla „Komisji rządu.

Nie analizując dłużej cyfr Autora, chcę tylko zaznaczyć, że Autor artykułu nie mógłby wystąpić ze swymi argumentami i cyframi przed szwedzką fachową publicznością, ponieważ uważano go za niefachowca lub za człowieka, który wbrew swemu przekonaniu coś twierdzi, dla osiągnięcia specjalnego celu. Każdy tamtejszy fachowiec wie, że na własnym tartaku osiągnie rezultaty od 1500—1800 m³ w 260 dniach 8 godz. pracy, nie mając po części tak grubego drzewa, jakie autor miał do dyspozycji przy próbnym tarcu.

(Dokończenie nastąpi)

Wywóz drewna, celulozy i wyrobów papierniczych ze Szwecji w lipcu 1928 roku.

(Od naszego własnego korespondenta szwedzkiego).

S u r o w i e c	Gatunek drewna	Lipiec 1927 r.	Lipiec 1928 r.
w metrach sześc.			
Długość, maszty, drągi od 25 cm w czubku wwyż	świerkowe i jodł. inne kraj. gat. drze.	5,764 28,985	8,710 46,202
kopalniaki	świerk i jodła	54,475	52,648
szczapy użytk. poniżej 5 cm grub. i 15 cm szer.	świerkowe jodłowe	78,724 27,006	73,203 36,015
drewno opałowe	świerk i jodła	950	1,124
Materiały tarte			
kantówka	świerkowe i jodł.	2,356	2,923
krokwie		28,831	28,393
podkłady kol.		4,409	5,662
Półwyroby			
dyle, świerk i jodł. conaj. 5 cm grub. i 21 szerok.	świerkowe jodłowe	51,858 10,704	55,336 16,245
baltansy od 5 cm grub. i 15—20 szerokości	świerkowe jodłowe	66,810 26,942	69,781 27,181
skautlings grub. najmniej 5 cm do 15 szerokości	świerkowe jodłowe	39,485 14,677	36,300 20,042
deski poniżej 5 cm grub. i conaj. 21 cm szer.	świerkowe jodłowe	16,169 4,749	16,807 3,442
deski od 15—21 szer.	świerkowe jodłowe	55,568 15,161	51,669 11,143
obryzki od desek i planek do 2 mtr dług.	świerkowe i jodł.	24,230	13,991
łaty, regle i listwy		16,096	19,394
materj. tart. inn. krajow. gatunków drzew.		328	696
materiał skrzynkowy		28,134	27,092
klepka rżnięta		8,971	8,830
Materj. stol, hebl., bejcowane i malow.			
deski hebl. od 21 cm szer.	świerkowe jodłowe	5,620 4,137	5,832 4,770
od 15 do 21 cm „	świerkowe jodłowe	48,950 27,662	35,770 17,119
powyżej 15 cm „	świerkowe jodłowe	32,381 21,051	38,045 19,507
deski i dyle heblowane co najm. 2 mtr. długie heblowany materj. skrzyn.	świerkowe i jodł. świerkowe i jodł.	306 3,532	1,112 2,823

S u r o w i e c	Gatunek drewna	Lipiec 1927 r.	Lipiec 1928 r.
w kilogramach			
materj. skrz. bejcowany i malowany	świerkowe i jodł.	16,490	18,725
materj. rzeźbione i fornirowane	„ „	164,614	206,236
mat. tocz wióry do pakow.	„ „	272,812	286,374
wyroby bednarskie	„ „	49,410	6,800
pudełka do zapalek	„ „	278,190	406,744
papiern. miazga drzewna	mech. miazg. drzew. wilgotna	57,187,568	34,420,132
„ „ „	mech. miazg. drzew. sucha	1,887,470	6,564,825
„ „ „	chemicz: siarczyn celulozy	8,895,627	9,459,410
„ „ „	chem siarcz. bielony „ „ niebielony wilgotny	3,712,165	3,347,370
„ „ „	chem. siarcz. niebielony suchy	65,926,233	54,515,359
„ „ „	chem. siarczan cel. bielony	53,850	487,580
„ „ „	niebielony wilgotny	—	63
„ „ „	„ suchy	34,001,735	33,999,021
wyroby papiernicze	tektura	2,795,812	3,212,805
„ „	gazetowy	13,669,914	15,767,961
„ „	odbitkowy, jedwab. listowy, kancelar. tapetowy i układ.	15,764,797	18,397,372
„ „	pergaminiemitacje	852,739	1,055,976

Miesiące lipiec i sierpień są najgorszą porą roku dla wilgotnej masy papierniczej, gdyż przy jej przechowywaniu powstają najrozmaitsze szkody dla producentów to też starają się oni pozbyć ten sortyment w tym czasie nawet po niższych cenach. Jednakże w tym roku, co uważać należy za ogromny wyjątek, wysprzedaż nastąpiła wcześniej i eksporterzy osiągnęli cenę ustaloną na początku roku bież. t. j. 3 funty za tonę cif.

Natomiast zaobserwowuje się zniżkę cen na suchą masę papierniczą, gdyż za tonę jej netto płać 100 kor. iob Gotenburg i 98 kor. za netto tonę iob Bottnisches Haf.

SPRAWOZDANIA HANDLOWE.

RYNKI KRAJOWE.

Wyniki sprzedaży drewna użytkowego i opałowego w nadleśnictwach państwowych.

Nadleśnictwo Państwowe Jasnepole D. L. P. Poznań.

Licytacja w dniu 22. sierpnia 1928 r.

Dąb	wałki użytkowe	za mp.	15.00 zł
„	szczapy opałowe	„	13.18 „
„	wałki	„	11.00 „
Sosna	III kl.	za m3	38.84 „
„	IV „	„	27.12 „
„	szczapy opałowe	za mp.	13.00 „
„	wałki	„	10.80 „
Świerk	III kl.	za m3	33.72 „
„	IV „	„	22.95 „

Licytacja w dniu 24. sierpnia 1928 r.

Dąb	wałki użytkowe	za mp.	15.00 zł
„	szczapy opałowe	„	13.15 „
„	„	„	11.02 „
Buk	„	„	13.06 „
Grab	„	„	13.00 „
„	wałki	„	11.03 „
Brzoza	szczapy	„	13.93 „
Olcha	„	„	12.00 „
Sosna	II kl.	za m3	44.72 „
„	III „	„	37.82 „
„	IV „	„	26.67 „
„	szczapy opałowe	za mp.	13.34 „
„	wałki	„	11.00 „

Nadleśnictwo Państwowe Leszno D. L. P. Poznań

Licytacja w dniu 25. sierpnia 1928 r.

Dąb	II kl.	za m3	78.48 zł
„	III „	„	63.81 „
„	IV „	„	50.72 „

Dąb	szczapy opalowe	za mp.	16.25	zł
Brzoza	III kl.	za m ³	31.82	"
"	szczapy opalowe	"	12.50	"
"	walki	"	11.50	"
Sosna	I kl.	"	62.5	"
"	II "	"	51.18	"
"	III "	"	42.10	"
"	szczapy opalowe	za mp.	16.97	"
"	walki	"	14.29	"
Modrzew	III kl.	za m ³	41.94	"
"	IV "	"	32.00	"
Świerk	IV "	"	32.56	"
"	szczapy opalowe	za mp.	12.33	"
"	walki	"	9.00	"

Nadleśnictwo Państwowe Mocha D. L. P. Poznań.
Licytacja w dniu 28 sierpnia 1928 r.

Brzoza	szczapy opalowe	za mp.	12.25	zł
Sosna	żerdzie I kl.	za szt.	3.00	"
"	" II	"	2.00	"
"	" III	"	1.10	"
"	szczapy opalowe	za mp.	12.40	"
"	walki	"	11.00	"

Nadleśnictwo Państwowe Mochy D. L. P. Poznań
Licytacja w dniu 30. sierpnia 1928 r.

Sosna	IV kl.	za m ³	35.50	zł
"	walki użytkowe	za mp.	12.10	"
"	żerdzie II kl.	za szt.	2.20	"
"	" III	"	2.00	"
"	szczapy opalowe	za mp.	12.00	"
"	walki	"	11.00	"

Notowania oficjalnej Giełdy Zbożowej w Poznaniu

Cena za 100 kg. netto franco stacja załad., ładunki
całowagonowe, dostawa natychmiastowa.
dnia 5. 9. 1928 r., na żyto: 35.25—35.75 zł.

Świerkowy, olchowy, dębowy ²⁸
materiał (okraglaki) kupuje stale
KRBEC & PŘIBYL, skład drewa ČESKÁ TŘEBOVÁ ČECHY

WIADOMOŚCI BIEŻĄCE.

Niemcy. Związek niemieckich przemysłowców drzewnych (Grupa przemysłu drewno-obróbczego w ogólnopolskim Związku niemieckiego przemysłu) zwołuje doroczne walne zebranie w Kilonji na dzień 18 i 19 września.

Włochy. Między Belluno i Feltre żywiołowy pożar zniszczył 400 ha lasów. Pożar został spowodowany przez nieostrożność pewnego człowieka.

RÓŻNE.

POLSKO-ITALSKA KONFERENCJA W SPRAWIE BEZPOŚREDNICH TARYF ZWIĄZKOWYCH.

Dnia 4-go września rozpoczęły się we Florencji obrady polsko-italkiej konferencji kolejowej z udziałem przedstawicieli kolei czechosłowackich, austriackich, węgierskich, jugosłowiańskich, niemieckich i szwajcarskich. Przedmiotem obrad będzie ustalenie zasad dla skonstruowania bezpośredniej taryfy związkowej w odniesieniu do szeregu towarów, stanowiących najpoważniejszą część obrotu polsko-italskiego. Jednym z poważniejszych zagadnień omawianych na konferencji będzie kwestja ustalenia bezpośrednich stawek na przewóz węgla z Polski do Włoch na zasadzie specjalnego porozumienia zarządów kolejowych P. K., P. C. S. D., O. B. B. i S. F.

KALENDARZ TERMINOWY SPRZEDAŻY DREWNA ZARZĄDÓW LEŚNYCH, ogłaszających swe sprzedaż w Rynku Drzewnym.

S. = Submisja
L. = Licytacja
W. = Z wolnej ręki

Termin dnia	godz.	Miejscowość (lokal sprzedaży)	w. = Woje- wództwo d. = Dyrekcja Lasów Państw.	Rodzaj drewna	Długość sztuk	Długość m ³	Kopalniaki i inne użytkowe		Drewno opalowe mp.	Bliższe szczeg. R.D. ogło- szenie Nr.		Rodz. sprz.	U w a g i
							m ³	mp.		Nr.	Nr.		
8. IX. 28.	11 ⁰⁰	P. N. Cierpiszewo (kancelarja)	d. - bydgoska	sosna	III-IV	85	36,68	320,64			95 1133	S	
10. IX. 28.	12 ⁰⁰	P. N. Wysoka (kancelarja)	d. - pozna.	dąb	I-V	243	104,14				97 1133	S	
		D. L. P. Wilno (w Nadl. Bersztowskim, Dzi- śnieńskim, Mostowskim Wilejskim i Wileńskim)	d. - wilno	sosna	II-IV	108	35,74				97 1140	L	na karpinę
11. IX. 28.		D. L. P. Wilno (w Nadl. Hożańskim, Lidz- kiem, Rudnickim i Stol- peckim)	d. - wilno								97 1140	L	na karpinę
12. IX. 28.		D. L. P. Wilno (w Nadl. Kaniowskim, Mię- dzyrzeckim, Różankowskim i Trabskim)	d. - wilno								97 1140	L	na karpinę
13. IX. 28.	9 ³⁰	P. N. Oborniki (sala p. Narożyńskiego)	d. - pozna.								99 1157	L	na drew. użyt. w opal.
		D. L. P. Wilno (w Nadl. Jeziorskim, Orań- skim, Smorgońskim i Troc- kiem)	d. - wilno								97 1140	L	na karpinę
14. IX. 28.	11 ⁰⁰	P. N. Sarniagóra (kancelarja)	d. - bydgoska	sosna	I-IV	607	379,32				97 1137	S	
	11 ⁰⁰	P. N. Grabowno (kancelarja)	d. - bydgoska	sosna	I-IV	1241	790,53	302,54		315,—	98 1142	S	
	12 ⁰⁰	P. N. Kowelskie (kancelarja)	d. - łucka								93 1116	L	na sprzedaż 2597 szt. podkładów wąskotor.
17. IX. 28.	11 ⁰⁰	P. N. Osie (kancelarja)	d. - bydgoska	sosna	I-IV	169	172,23						
				dąb	I-IV	13	12,52						
				brzoza	I-IV	376	149,80				99 1154	S	
20. IX. 28.	12 ⁰⁰	Gł. Zarz. Ordyn. Dawid- gródzkiej (kancelarja)	w. - poleskie								99 1153	S	na 593 dębów na pnia

Notowania dewiz z dnia 6. września 1928 r.

Obsługa radjotelegraficzna P. A. T-icznej.

Dewiza	Stopy dyskont.	Parytet w zł	Notowania za	w War-szawie	Gdańsku	Berlinie	Londynie	Nowym Jorku	Paryżu	Pradze	Zurychu	Wiedniu
Warszawa	8	—	100 zł	—	57,91	—	43,30	11,25	—	—	58,20	79,41
Poznań	8	—	100 zł	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Gdańsk	6	173,52	100 Gd. gld.	—	—	81,4	—	—	—	—	—	—
Berlin	7	212,34	100 R. M.	—	122,776	—	20,363	23,83	—	—	123,72	168,80
Belgia	4	123,94	100 belg.	—	—	58,29	34,90	13,91	356—	—	72,20	98,50
Bukareszt	6	172,—	100 l.	—	—	2,542	798	0,61	15,55	—	—	4,28
Budapeszt	6	155,90	100 pengo	—	—	73,06	27,834	17,00	—	—	90,53	123,54
Holandja	4 1/2	358,31	100 gld. hol.	357,55	—	168,12	12,09,93	40,10	1026,00	—	208,25	284,12
Kopenhaga	5	238,88	100 k. d.	—	—	111,86	18,191	26,68	—	—	138,60	189,00
Londyn	4 1/2	43,38	1 funt szterl.	43,26	—	20,344	—	4,85	124,26	—	25,19	31,39
Nowy Jork	5	8,9141	1 dolar	8,90	5,1503	4,19,30	4,85,19	—	25,61	—	5,19,27	708,45
Paryż	3 1/2	172,—	100 fr. franc.	34,82	—	16,365	124,26	3,90	—	—	20,28	27,66
Praga	5	180,62	100 k. cz.	26,42	—	12,425	163,63	2,96	75,80	—	15,39	20,99
Rzym	5 1/2	172,—	100 l.	46,72	—	21,955	92,68	5,23	134,20	—	27,18	37,10
Szwajcaria	3 1/2	172,—	100 fr. szwajc.	171,70	—	80,73	25,196	19,26	493	—	—	136,34
Sztokholm	4 1/2	238,88	100 k. szw.	—	—	112,21	18,128	26,77	—	—	139,—	189,65
Wiedeń	6 1/2	123,43	100 szyling.	125,66	—	59,07	34,43	14,10	—	—	73,18	—

Redaktor odpowiedzialny za dział Rynku Drzewnego Józef Ziółkowski, za dział ogłoszeń i administrację wydawnictwa Edmund Barta

Sikawki do skrapiania kultur
przyjmujemy do reparacji i prosimy o najwcześniejszą przesyłkę.

Składnica Narzędzi Leśnych RYNKU DRZEWNEGO Poznań, Wielkie Garbary Nr. 20.

„POLSKA AGENCJA DRZEWNA GUSTAF THUNBERG“

WARSZAWA / Krak. Przedmieście 15.

Adres telegr.: „WOODEXPORT“ / Telef. Dyr. 19-81, Biuro 19-82.

Sprzedaje jako agent tarty i okrągły materiał bezpośrednio od producenta do importera,
Posiada podagentury zagranicą we wszystkich większych środowiskach przemysłu drzewnego,
Wyłączne zastępstwo „Związku Eksporterów Drzewnych“ w Warszawie,

Wykonuje projekty na budowę nowych i przebudowę starych tartaków,
Sprowadza po cenach oryginalnych m. szyny, piły, tocarki szmerglowe etc. dla przemysłu tartaczego,
Współdziała w finansow. interesów drzewnych,
Udziela technicznych informacji w zakresie przemysłu drzewnego.

Do korespondencji i odwiedzin zapraszamy!

1033

M. MRUGOWSKI POZNAŃ
św. Marcin 62

dostarcza najtaniej 820

benzynę, benzol G. Sl. i krajowy

oleje amerykańskie samochodowe i cylindrowe,
oleje krajowe samochodowe i cylindrowe oraz
wszelkie przybory do samochodów jak **gąbki, skórki**
jelenkowe i t. p.

Carbid - Carbolineum — Kwas do akumulatorów.

Poszukujemy 1159
do natychmiastowej dostawy

10 wag. 20 mm. szalówki

2 — 6 m długiej.

„ZAGRODA“ T. A. Poznań, Fr. Ratajczaka 21a.

Zakupujemy stale za gotówkę

kopalniaki sosnowe

świeżego ciecica od 8 — 22 cm w czubku

1031 Pisemne oferty proszę skierować pod:

Firma **Robert Dupuis**, POZNAŃ, Młyńska 2^{II}
telefon nr. 1370 - telegr. Dupuis Poznań.

KUPIĘ 1169

całe urządzenie tartaku

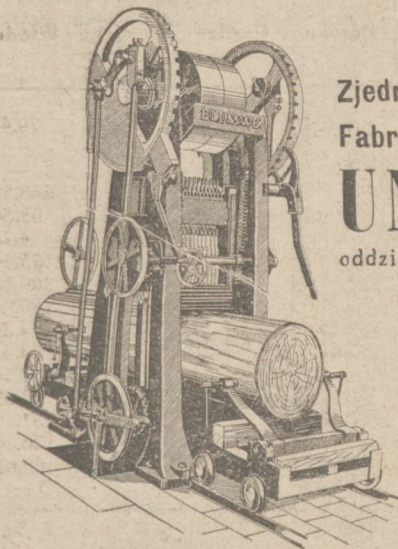
jedno lub dwu trakowego

najchętniej takie, które podległo likwidacji ew.

sam trak i maszynę - lokomobile

lub stałą na 50 K M

JAN LORENC, Nowy Sącz, (Małopolska)

Zjednoczone
Fabryki Maszyn

UNIA Tow. Akc.
oddział C. Blumwe i Syn
Bydgoszcz

**Największa
wydajność!**

**Patentowany
posuw!**

276

Na oryginalnych szwedzkich łożyskach
rolkowobeczulkowych

Naszą obecną konstrukcją traków z wolną
ramą naśladuje siedem zagranicznych fabryk,
z tą dowód pierwszorzędnej konstrukcji

Prospekty i kosztorysy bezpłatnie. Na żądanie wizyty inżynierów

**dlugo-
terminowe
spłaty**

Kupię większą ilość SŁUPÓW TELEGRAFICZNYCH

(od 1 00 m³)

w dług. 8 m 11/13 w czubku	według 12 m 13/16 w czubka
" 9 m 12/14 "	" 13 m 14/16 "
" 10 m 12/15 "	" 14 m 14/17 "
" 11 m 13/15 "	" 15 m 15/17 "

Cenę franko wagon. Oferty do Adm. R. Drzew. pod nr. 1166

Przetarg.

1160

Na sprzedaż 1185.43 m³ drewna użytkowego jodłowego, 445.16 m³ drewna użytkowego sosnowego i 19 m³ drewna użytkowego dębowego z Nadleśnictwa Daleszyce odbędzie się dnia **20. września 1928 r.** o godzinie 12-tej w lokalu Dyrekcji Lasów Państwowych w Radomiu przy ul. Lubelskiej 53.

Informacji udziela Dyrekcja L. P. w Radomiu oraz N-wa Daleszyce.

**Dyrekcja Lasów Państwowych
w Radomiu.**

KUPIJE I SPRZEDAJE

materiał stolarski budowlany i dla kołodziejów w stanie tartym i okrągł. m, z iglastego i liściastego drzewa każdego rodzaju.

LEON ŻUROWSKI

Skład drzewa i obróbka POZNAŃ, ul. Raczyńskich 3/4.
przy placu Bernardyńskim. Telefon 10-87. 522

Poszukuje celem kupna

1164

ca 120 m³ belek sosnowych

dług. do 6,5 mtr. w wymiarach do 18×24 według listy wyrobione. Dostawa 14 dni po doreczeniu listy. — Oferty loko wagon stacja załadowania przyjmuje **FR. RAPICKI „handel drzewa”** Kopanica Tel. 1.

Poszukujemy stałego dostawcy na DRZEWO OWOCOWE

w deskach 20—22 m/m. Towar suchy.

BRACIA PLUCIŃSCY

POZNAŃ — Szamarzewskiego 43. 1163

Leśnik

trzeźwy i energiczny z kilkuletnią praktyką i ukończoną państwową szkołą dla leśniczych; żonaty, poszukuje posady od 1. listopada rb

Laskawe zgłoszenia proszę skierować do Administracji Rynku Drzewnego pod „A. S.” 1152

300 m³ drewna kopalnianego

z zrębu zeszłorocznego

zdrowe lecz częściowo nasiniące
w stemplach od 3 do 9 stóp 1165

sprzedam tanio

loco Warta lub wagon.

Zgłoszenia do Adm. Rynku Drzewn. pod Nr. 1165.

SIKAWKI do skrapiania kultur

ma na składzie
i przyjmuje
do reparacji
oraz dostarcza
części
rezerwowe

Składnica Narzędzi Leśnych
„Przeglądu Leśniczego” i „Rynku Drzewnego”
Poznań, Wielkie Garbary 20.

Deski i hale bukowe

suche i zdrowe
dostarcza wagonowo
tanie i na dogodnych
warunkach zapłaty

f-ma Dawid Bernstein
Przemysł (Małop.)

Bażantarnik - leśniczy - łowczy

15 lat prakt. w Kr. i zagr. biegly
w pędownictwie, **poszukuje**
posady. Warunki przystępne.
Krepecki - Kikód,
via Toruń. 1158

Oszwary kopalniane

20 i 23 m m, bieżąco
wszystkie dług. najchętniej
w dług. 1,50 m franco
granica **poszukuje**

Alfred Kurzbach
VORDAMM (Osth.) 1149

Dostarczamy

w ładunkach wagonow.

materiały budowlane stolarskie i kołodziejskie we wszelkich grubościach deski i bale sosnowe

- „ „ dębowe
- „ „ bukowe
- „ „ jesionowe
- „ „ brzozone
- „ „ klonowe
- „ „ grabowe itd.

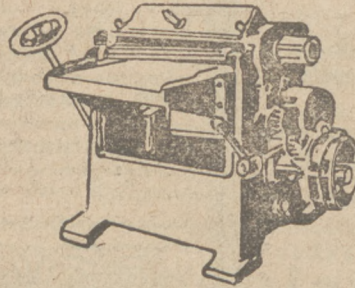
Mamy też wyżej wymienione materiały suche stale na składzie. Przyjmujemy również zamówienia na dostawy dla większych budowli, fabryk mebli i maszyn podług podanych rozmiarów. Na życzenie służymy odpowiednimi ofertami.

„HURTOWNIA DRZEWNA“ T.z.o.p.

Poznań
ul. Strzelecka 15
Telefon 2014

ZAKUPOJEMY STALE ZA GOTÓWKĘ
objekty leśne, drzewostany
wskiego rodzaju i kopalniaki.
Zachodnie Towarzystwo dla eksportu drzewa Sp. z o. o.
KRAKÓW, DUNAJEWSKIEGO 9

15

TELEF.
36

TELEF.
36

Własnej fabrykacji
obrabiarki do drzewa
najnowszej konstrukcji
i solidnej budowy.

Kompletne urządzenia stolarń
i fabryk mebli

polecają po cenach umiarkowanych

S. SAMULSKI i Sp. + PLESZEW

FABRYKA MASZYN i ARMATUR
ODLEWNIA i KOTLARNIA. 758

„ZAGRODA“

Poznańska Spółka Budowlana T. A. Poznań,
Fr. Ratajczaka 21 — Tel. 3582

Mamy stale do oddania:

965

surowy towar obrzynany w wszelkich grub.
materiał stolarski w wszelkich grub.

dębinę, buczynę, brzozę, dyszle brzozone, dzwona
bukowe, szpice dębowe, kantówkę i balkowinę,
placową i według listy — ceny bezkonkurencyjne.

DESKI i BLOCHY

sosnowe odziomkowe i
czubkowie niesówkowe

dębowe, gr-bowe,
bukowe, jesionowe,
klonowe, brzozone,
brzozone, olchowe,
deski podłogowe,
kantówki, listy,
szalówki, deski obrzy-
nane oraz wszelkie inne
materiały drzewne

poleca po cenach
bezkonkurencyjnych

Kaz. Gorgolewski i ska

Skład drzewa
Poznań
ulica Mostowa nr. 17a

Inteligentny fachowiec drzewny

biegły w polskim — niemieckim
znający się na zakupie, mani-
pulacji drzewnej, tartacznej, la-
sowej oraz księgowości poszu-
kuje jakkolwiek posadę Zgło-
szenia do Administracji Rynku
Drzewnego pod

„15 lat praktyki“.

Fachowiec drzewny

lat 37, który pracował na tar-
takach jako placowy, i obeznany
jest z wszelkimi na nich pra-
cami i posiadający dobre świa-
dectwa **poszukuje zaraz**
posady. Zgłoszenia do Admi-
nistracji Rynku Drzewnego pod
Nr. 1145.

Potrzebny

od zaraz

Książkowy z branży drzewnej
o Tartaku i składzie drze-
wa w pow. mieście Wielkp.
Zgłoszenia do Adm. Rynku
Drz. z podaniem pensji
pod nr. 1155.

Doświadczony fachowiec drzewny

lat 30, włada i pisze językiem
polskim i niemieckim, uczywy,
kauceji 5000 zł **posz. posady**
od zaraz lub 1-go października
br. Dobre świadectwa do dys-
pozycji. Łaskawe oferty proszę
skierować do Adm. Rynku Drze-
wego pod nr. 1144.

J. MALOWANIEC i Ska

(st. Kierce-Wołyń)

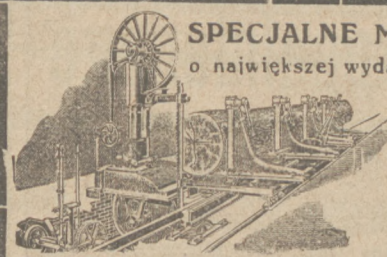
Tartak przyjmuje zamówienia na belki, kantówkę bale
i deski wymiarowe sosnowe i posiada na składzie w wymia-
rach od 1/2" do 4" suche deski i bale jesionowe, klonowe,
olchowe i suchą stolarkę sosnową II-jej klasy oraz posiada do
natychmiastowej dostawy: 456

2000 m3 tartych bloków sosnowych

I-II kl. tegorocz. tarcia. Przeciętna długość 5,30 m towar jasny.

Grubości 19, 26, 32, 40, 42, 50, 65, 80 m/m
Mtr. kub. 30, 40, 50, 150, 200, 650, 550, 330

Przeciętna szer. 26, 28, 30, 40, 41, 45, 47, 50 cm.

SPECJALNE MASZyny TARTACZNE
o największej wydajności i oszczęd. w trocinie

LOUIS BRENTA

Haren les Bruxelles
754 Belgia

wszelkie informacje udziela

R. WILLER, Warszawa ul. Elsterska 11 (b. Al. Poniatow.)

lub Dr. Ing. Schmidt & Co. Gdańsk, Gr. Wohlbergasse 14.

Ceny przystępne — Warunki dogodne — Porada techn. bezpłatnie.